

Nr 317.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; given Stockholms slott den 6 juni 1947.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

GUSTAF.

Herman Zetterberg.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Härigenom förordnas, att 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2:o) mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer, så framt ej klagan föres över Konungens befallningshavandes beslut i anledning av sökt fastställelse å ändring av stadsplan, *stomplan* eller utomplansbestämmelser eller å beslut, varom förmåles i 14 § 1. lagen om polisväsendet i riket, eller ock målet angår skolväsendets ordnande;

2:o) mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer, så framt ej klagan föres över Konungens befallningshavandes beslut i anledning av sökt fastställelse å *generalplan eller utomplansbestämmelser*, å ändring av *fastställd generalplan*, stadsplan eller utomplansbestämmelser eller å beslut, varom förmåles i 14 § 1. lagen om polisväsendet i riket, eller ock målet angår skolväsendets ordnande;

mål om nybyggnad — — — — — om adoption;

mål angående folkpensionering och invalidunderstöd;

mål angående barnbidrag;

mål angående bidragsförskott — — — — — till barn;

5:o) mål om tullbehandling; — — — — — eller ägodelar;

mål om fördelning av brännvinsförsäljningsmedel *eller skogsvårdsavgifter;* mål om fördelning av brännvinsförsäljningsmedel;

mål om fördelning — — — — — allmänna medel;

8:o) mål om rust- och rotehållares — — — deras begagnande;

mål om virkesmätning;

mål om strömrensningar — — — — — samfällid tångtäkt;

¹ Senaste lydelse, se beträffande 2:o), 8:o) och 14:o) SFS 1943:470, beträffande 5:o) SFS 1913:115 samt beträffande 17:o) SFS 1944:531.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 maj 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för social-, kommunikations-, jordbruks- och handelsdepartementen fråga angående *ändringar i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* samt anför därvid följande.

1. Enligt 2 § 2:o) regeringsrättslagen skola mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer med vissa angivna undantag upptagas och prövas av regeringsrätten. Till de mål som undantagits från regeringsrättens prövning höra bland annat besvär över Konungens befallningshavandes beslut i anledning av sökt fastställelse å ändring av stadsplan, stomplan eller utomplansbestämmelser. Därest det genom proposition nr 131 till årets riksdag framlagda förslaget till byggnadslag bifalles, bör undantagsstadgandet ändras. Förslaget upptager ett nytt planinstitut, nämligen generalplan. Enligt förslaget skall det i viss utsträckning ankomma på Konungens befallningshavande att fastställa generalplan eller ändring därav. Klagan över Konungens befallningshavandes beslut i anledning av sökt fastställelse å sådan plan eller å ändring av fastställd generalplan torde i överensstämmelse med grunderna för undantagsstadgandet böra prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet. I fråga om utomplansbestämmelser i stad medför förslaget den ändringen i förhållande till vad nu gäller, att fastställelse å sådana bestämmelser — ej blott å ändringar därav — skall ankomma på Konungens befallningshavande. Även beslut i dylikt ärende bör därför inrymmas under undantagsstadgandet. Stomplaner må enligt förslaget icke vidare upprättas. Har stomplan fastställts före den föreslagna byggnadslagens ikraftträdande, skall beträffande planen tillämpas vad om fastställd generalplan i stad är stadgat. Med hänsyn härtill torde vad i 2 § 2:o) regeringsrättslagen stadgas om stomplan kunna utan vidare utgå. De nu förordade ändringarna höra få tillämpning från och med den 1 januari 1948, då den föreslagna byggnadslagen är avsedd att träda i kraft.

Till regeringsrättens prövning och avgörande höra enligt 2 § 2:o) regeringsrättslagen jämväl mål angående folkpensionering, invalidunderstöd och

barnbidrag. Lagen den 28 juni 1935 om folkpensionering och förordningen samma dag om invalidunderstöd ersättas den 1 januari 1948 av lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering. Vid årets riksdag ha genomförts vissa ändringar i den nya folkpensioneringslagen, vilka bland annat innebära en utvidgning av rätten att hos Konungen anföra besvär över pensionsstyrelsens beslut i ärende rörande folkpension (37 §). Ändringarna skola träda i kraft den 1 januari 1948. Vidare har Kungl. Maj:t på hemställan av chefen för socialdepartementet beslutat avlåta proposition till årets riksdag med förslag till lag om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn, vilken lag avses skola den 1 januari 1948 träda i stället för lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag. I fråga om besvär hänvisar förslaget till folkpensioneringslagens bestämmelser. Vid behandlingen i statsrådet av dessa båda frågor har chefen för socialdepartementet ansett, att besvär över pensionsstyrelsens beslut i ärenden angående folkpension och särskilda barnbidrag borde prövas av Konungen i statsrådet. Till denna uppfattning har jag anslutit mig. I enlighet härmed förordar jag att mål angående folkpensionering, invalidunderstöd och barnbidrag uteslutas ur 2 § 2:o) regeringsrättslagen. Ändringen bör träda i kraft samtidigt med de nya lagarna om folkpensionering och särskilda barnbidrag eller den 1 januari 1948. Någon övergångsbestämmelse i anledning av ändringen synes icke erforderlig.

2. Enligt 2 § 5:o) regeringsrättslagen höra till regeringsrättens upptagande och avgörande mål om fördelning av skogsvårdsavgifter. Stadgandet var ursprungligen föranlett av att jämlikt förordningen den 24 juli 1903 (nr 79 s. 15) angående skogsvårdsavgifter fördelningen av dylika avgifter verkställdes av statskontoret, över vars beslut besvär kunde anföras hos Kungl. Maj:t. I förordningen den 11 oktober 1912 (nr 275) om skogsvårdsavgift bestämdes emellertid att viss del av avgifterna skulle tillhandahållas vederbörande skogsvårdsstyrelser och att fördelningen av återstoden skulle ankomma på Kungl. Maj:t. Enligt nu gällande bestämmelser i ämnet, förordningen den 28 juni 1946 (nr 324) om skogsvårdsavgift, skola inlutna skogsvårdsavgiftsmedel tillfalla staten. Ifrågavarande stadgande i regeringsrättslagen synes därför kunna upphävas.

3. Enligt 2 § 8:o) regeringsrättslagen höra till regeringsrättens upptagande och avgörande mål om virkesmätning. Stadgandet avser besvär som jämlikt 43 och 44 §§ lagen den 20 juni 1935 (nr 369) om virkesmätning kunna föras över beslut av virkesmättningsnämnd eller beslut som fattats av hushållnings-sällskap eller å stämma med virkesköpare. Genom proposition nr 95 till innevarande års riksdag har framlagts förslag till ny lag om virkesmätning. I denna ha de nyss berörda bestämmelserna om besvär rätt icke erhållit motsvarighet. Om propositionen bifalles av riksdagen, torde därför stadgandet angående mål om virkesmätning i 2 § 8:o) regeringsrättslagen kunna upphävas från och med den 1 juli 1947, då den nya lagen är avsedd att träda i kraft. Eftersom 1935 års lag om virkesmätning icke i något fall satts i tillämpning, erfordras ingen övergångsbestämmelse.

4. Enligt 122 § sista stycket i 1910 års aktiebolagslag må beslut av re-

gistreringsmyndigheten, varigenom registrering av aktiebolag eller annan införing i aktiebolagsregistret vägrats, genom besvär dragas under Kungl. Maj:ts prövning. Mål om anteckning i aktiebolagsregistret skola på grund av stadgandet i 2 § 14:o) fjärde ledet regeringsrättslagen upptagas och avgöras av regeringsrätten. Den 1 januari 1948 träder den nya aktiebolagslagen av den 14 september 1944 i kraft. Motsvarighet till nämnda lagrum i 1910 års aktiebolagslag återfinnes i den nya lagens 206 §. Där stadgas emellertid, att i ytterligare ett antal fall talan må hos Kungl. Maj:t fullföljas mot beslut av registreringsmyndigheten, nämligen dels mot beslut, varigenom myndigheten vägrat godkännande av de s. k. stiftelsehandlingarna för registrering av aktiebolag eller av vissa handlingar som skola upprättas i samband med beslut om ökning av bolags aktiekapital (190 §), dels över beslut innefattande förklaring att vissa frågor eller av bolaget fattade beslut förfallit (191 §, 195 § 2 och 4 mom., 196, 197 och 199 §§) och dels över beslut om jämkning av bolagsordningen enligt 198 § 1 mom. Klagan må även föras över beslut om jämkning av bolagsordningen, som av registreringsmyndigheten fattas enligt 8 § lagen angående införande av nya lagen om aktiebolag. Besvär över registreringsmyndighetens nu ifrågavarande beslut böra uppenbarligen, liksom besvär i mål om vägrad registrering, upptagas av regeringsrätten. I anledning härav torde till 2 § 14:o) tionde ledet regeringsrättslagen böra göras ett tillägg av innebörd, att mål om beslut av registreringsmyndigheten i ärenden rörande aktiebolag i andra fall än förut i paragrafen angivits skola tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande. Detta medför en redaktionell jämkning av det nuvarande stadgandet.

I 8 § lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser stadgas att stiftelse i vissa fall skall stå under Konungens befallningshavandes tillsyn. Enligt 20 § må klagan föras hos Konungen över beslut, som Konungens befallningshavande på grund av nämnda lag meddelar. Vid tillkomsten av lagen torde ha förutsatts att besvär över tillsynsmyndighetens beslut skulle upptagas och prövas av regeringsrätten (se prop. 1929: 83 s. 57). Oaktat regeringsrättslagen icke blivit ändrad i enlighet härmed, ha också i praxis ifrågavarande mål ansetts tillhöra regeringsrätten. I nu förevarande sammanhang synes lämpligt att i 2 § 14:o) regeringsrättslagen införas ett uttryckligt stadgande därom.

5. Enligt 2 § 17:o) regeringsrättslagen skola mål om behörighet att utöva yrke eller verksamhet, som står under medicinalstyrelsens inseende, tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande. Denna bestämmelse är bland annat tillämplig å mål om behörighet att utöva veterinärkonsten. I 37 § allmänna veterinärinstruktionen den 17 november 1933 föreskrives nämligen, att behörighet att utöva veterinärkonsten tillkommer den, som inom riket avlagt veterinärexamen och därefter blivit av medicinalstyrelsen förklarad för legitimerad veterinär. I proposition nr 67 till årets riksdag har föreslagits inrättande från och med den 1 juli 1947 av ett nytt centralt förvaltningsorgan, veterinärstyrelsen, för handläggning av de nu till medicinalstyrelsens behandling hörande veterinära ärendena. Då propositionen numera bifallits, synes 2 § 17:o) regeringsrättslagen från och med den 1 juli 1947 böra så änd-

ras att stadgandet även kommer att omfatta mål om behörighet att utöva yrke eller verksamhet, som står under veterinärstyrelsens inseeende.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar,¹ måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Lars Nordvall.

¹ Denna bilaga, vilken frånsett en skiljaktighet av redaktionell natur är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 2 juni 1947.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden LAWSKI,
GYLLENSWÄRD,
NISSEN,
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 30 maj 1947 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 23 maj 1947, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsrådet H. Henkow.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Åke Mossler.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 juni 1947.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, KOCK.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för social-, kommunikations-, jordbruks- och handelsdepartementen lagrådets den 2 juni 1947 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 23 maj 1947 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o), 5:o), 8:o), 14:o) och 17:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden att förslaget, efter det en redaktionell jämkning vidtagits, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Åke Mossler.